

Afslutningsrapport

Afslutningsrapport for initiativ 6.1: Fælles data om terræn, klima og vand

Stamdata

Tabel 1: Stamdata for initiativ 6.1: Fælles data om terræn, klima og vand	
Ministerium	Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet
Institution	Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering
Styregruppe	Styregruppen for Teknologi og Data
Projektejer	Vicedirektør Stine Leth Rasmussen
Projektleder	Sekretariatsleder Janus Gohr Mørk
Starttidspunkt	Efterår 2016
Oprindeligt forventet sluttidspunkt	31. december 2020
Egentligt sluttidspunkt	31. december 2020
Samlet budget (2016-2020)	43.200.000 kr.
Samlet mer- eller mindreforbrug	-

Formål og resultater

Formål og baggrund

Formålet med initiativet har været at gøre landsdækkende og ajourførte data om terræn, klima og vand let tilgængelige via en fællesoffentlig geografisk infrastruktur, der kan understøtte en sammenhængende effektiv forsyning af terræn-, klima- og vanddata.

Baggrunden for initiativet var en forventning om, at effektiv fællesoffentlig udnyttelse af data vil skabe positive gevinster på tværs af vand- og spildevandsforsyning, by- og erhvervsudvikling, blandt andet til brug for klimatilpasning og til forebyggelse og håndtering af oversvømmelser, vejrprognoser til planlægningsformål, varslinger til beredskab, arbejde med grund- og drikkevand, miljøgodkendelser og inden for landbrugsproduktion, entreprenørvirksomhed, byggebranchen og forsikringsbranchen mv.

Tilgang

Der blev i de første år af initiativet udarbejdet behovsanalyser og bredden af dataejere og dataanvendere blev inddraget i formuleringen af mulige tiltag. På den baggrund blev der udarbejdet en række mindre analyser, der som en del af idefasen har ligget til grund for initiativstyregruppens valg af projekter til realisering. Der er under initiativet i alt gennemført seks projekter. For hvert projekt er der udarbejdet et projektinitieringsdokument eller projektgrundlag, og projekter af strategisk betydning og/eller over 10 mio. kr. er blevet risikovurderet af Statens it-råd.

Afhængig af projektets type og forudsætninger er udviklingen enten sket agilt eller med vandfaldsmodel for projektstyringen. Fælles for udvekslingsforløbene er, at der har været fokus på at inddrage anvendere og interessenter i hele projektforløbet.

Samtlige projekter er gennemført inden for initiativets samlede tidsmæssige og økonomiske ramme. Der har dog i de enkelte projekter været justeringer i tidsplan og økonomi efterhånden som vidensniveauet blev højere. Projekterne er gennemført med interne udviklere i Styrelsen for Dataforsynings og Effektivisering og Danmarks Miljøportal og med bistand fra eksterne leverandører. Den overordnede styring af økonomi, kontrakter og risici er blevet varetaget af Sekretariatet for Terræn, Klima og Vand i Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering.

Resultater

De gennemførte projekter varierer i type og omfang. De opfylder alle et eller flere af følgende formål: letter adgangen til data, samler data på tværs af myndigheder, letter udveksling af data, letter håndtering af data og/eller skabe ny viden og data ved sammenstilling eller modellering af flere datatyper. Der blev 11. februar 2021 afholdt et webinar med over 800 tilmeldte, hvor resultaterne af initiativet blev præsenteret for anvenderne. Det er vurderingen, at formålet for initiativet er indfriet. Konkret er følgende projekter etableret:

KAMP: KAMP - et klimatilpasning- og arealanvendelsesværktøj til miljø- og planmedarbejdere - er et screeningsværktøj i regi af Danmarks Miljøportal, som sammenstiller udvalgte nationale data, beregninger og fremskrivninger, og er især rettet mod miljø- og planmedarbejdere i kommunerne.

HIPdata.dk: Er en brugerflade i Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering, som stiller mængden af terræn-, klima- og vanddata samt modelleringer af de terrænnære forhold tilgængelig for anvenderne. Forskellige datatyper og modelleringer kan ses i sammenhæng mhp. at lette formidlingen mellem fagdiscipliner. Der er fokus på professionelle dataanvendere som fx rådgivere, hydrologer og it-udviklere.

Metodeudvikling af terrænnære forhold: GEUS har udviklet nye metoder til landsdækkende modellering af vand i de terrænnære lag, dvs. ændringer af det terrænnære grundvand, vandføring og vandstand i vandløb. Med brug af de nye metoder har GEUS som en del af datagrundlaget til KAMP og HIPdata.dk beregnet ændringer i disse forhold fra 1990 og frem til i dag, ligesom der er foretaget fremskrivninger af disse forhold frem til 2100 med udgangspunkt i viden om fremtidens klima.

Samling af Vandløbsdata (SaV): Projektet har haft til formål at give samlet adgang til de store mængder af vandløbsdata fra kommuner og Miljøstyrelsen. Fra at data tidligere kun var tilgængelige i de enkelte kommune eller i Miljøstyrelsen, er der skabt mulighed for upload til fælles visningstjenester. Der er etableret to separate datasystemer: et for skikkelsesdata (tværsnitprofiler i vandløb) og et for vandføring og vandstand i vandløb.

Vandløbsreference: Der er etableret en logaritme, der skal gøre det muligt at lette udvekslingen af data om vandløb mellem myndigheder og mellem forskellige vandløbsdatasystemer. Der findes i Danmark ikke en fælles metode til at bestemme placering og geografi af vandløb, hvilket almindeligvis besværliggør dialog og udveksling af data mellem myndigheder. Med den etablerede vandløbsreference vil myndighederne kunne koble sig på logaritmen og forenkle og effektivisere udvekslingen af data mellem datasystemer.

PULS: PULS er et indberetningssystem i Danmarks Miljøportal for punktudledninger af spildevand mv. FODS 6.1 har stået for finansiering og projektgennemførelse af en markant forbedring af den bagvedliggende it-infrastruktur, og Danmarks Miljøportal har parallelt forbedret brugerfladen. Samlet set har løftet ført til mere effektiv datahåndtering, bedre mulighed for fejlrettelser og bedre udtræk af data til brug for bl.a. indberetning til EU.

Fremtidigt ejerskab

Det kommende ejerskab for projekterne blev fastlagt i forbindelse med initiativstyregruppens godkendelse af igangsættelse af udvekslingsforløbene.

- KAMP: Danmarks Miljøportal
- HIPdata.dk og HIP-beregninger fra GEUS: Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering
- SaV, Systemløsning for hydrometridata: Danmarks Miljøportal
- SaV, Systemløsning for skikkelsesdata: Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering
- Metoder til beregninger af terrænnære forhold med DK-model: GEUS
- Vandløbsreference: Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering
- PULS: Danmarks Miljøportal.

Effektmål

Der er ingen effektmål i aftalepapiret for initiativet, men der er senere opstillet følgende to effektmål:

- Indberetning og udveksling af terræn-, klima- og vanddata gøres nemmere, så arbejdsgange effektiviseres.
- Adgang til terræn-, klima- og vanddata giver bedre beslutningsgrundlag for myndigheder og private aktører.

De to mål har ligget til grund for de gevinstpotentialer, der er opstillet i de enkelte projekter. Evaluering af projekterne i løbet af 2021 vil vise, hvorvidt effekterne indtræffer.

Økonomi

Der var ved initiativets start afsat 33,0 mio. kr. (udgiftsbaseret) til udmøntning. Ved en række beslutninger i Porteføljestyregruppen og senere i Partsforum er der tilført yderligere 10,2 mio. kr. for at kunne indfri mulige skitserede projekter. Konkret er der tale om ekstrabevillinger, der har gjort det muligt, at GEUS har kunnet lave detaljerede modelberegninger af de terrænnære forhold i historisk tid og fremskrivninger frem mod 2100. Der har fra Danske Regioner, KL og andre interessenter været meget stor efterspørgsel på disse data til brug for arealplanlægning og klimatilpasning. Den samlede ramme for initiativet er således på 43,2 mio. kr.

Du kan læse mere om initiativ 6.1 – Fælles data om terræn, klima og vand [her](#).